

Stockholm 2005-06-29
Dnr 14-71/2005

Utbildnings- och kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Nya former för Statens konstråds verksamhet, Statskontoret 2005:9

Statskontoret har på regeringens uppdrag granskat Statens konstråds verksamhet och i rapporten *Nya former för Statens konstråds verksamhet* föreslagit omfattande förändringar både i uppdrag och arbetssätt. Konstnärsnämnden har valt att yttra sig om rapportens förslag, eftersom de skulle påverka de yrkesverksamma bild- och formkonstnärernas arbets- och inkomstmöjligheter. Konstnärsnämndens uppgift är stödja yrkesverksamma konstnärer och att bevaka deras sociala och ekonomiska villkor.

Nämnden vill inledningsvis framhålla att Konstrådet är en mycket betydelsefull aktör för professionella bild- och formkonstnärer, både som uppdragsgivare och som köpare. Att lägga ned Konstrådet eller reducera dess ansvarsområde och ekonomiska resurser skulle få betydande negativa konsekvenser för många kvalificerade konstnärer. Konstnärernas möjligheter att få inkomster av sin verksamhet skulle minska ytterligare. Möjligheterna att möta publiken skulle också bli mindre, eftersom viktiga gallerier skulle få svårigheter att fortleva utan Konstrådets inköp. Konstnärsnämnden har för utredaren beskrivit Konstrådets roll i en ömtålig väv av aktörer på en svag marknad. Tyvärr har dessa synpunkter inte beaktats i utredningen.

Synpunkterna följer innehållsförteckningen i rapporten.

6.2

Statens konstråd är ett viktigt redskap för att omsätta den statliga kulturpolitiken inom bild- och formområdet i praktisk handling. Den som föreslår en förändrad roll för Konstrådet eller rent av en nedläggning av myndigheten bör därför grunda sitt förslag på en analys av myndighetens roll inom kulturpolitiken. Statskontoret har inte gjort en sådan analys. Enligt nämndens mening är detta det tyngsta skälet att inte låta utredningen vara grund för förändringar av Konstrådets uppdrag och arbetssätt. Utredningens förslag att lägga ned myndigheten och överföra dess uppgifter på andra aktörer bör därför inte genomföras.

6.5

Enligt vår uppfattning har det utvidgade uppdrag som Konstrådet fick efter Gunilla Lagerbielkes utredning *Konst i offentlig miljö* (SOU 1995:18) varit vitaliserande för myndigheten och skapat nya utvecklande arbetsuppgifter som ersättning för de uppdrag som försvann när det statliga byggandet minskade. Rådets kompetens har i många fall skapat gestaltningar i den offentliga miljön som antagligen inte kommit till stånd på annat sätt; viktiga samarbeten mellan olika konstnärsgupper har utvecklats och gjorts synliga för en bred publik.

För konstnärerna har Statens konstråds utveckling i och med det utvidgade uppdraget skapat nya typer av sammanhang kring gestaltande uppgifter som i sin tur kan antas leda till bättre efterfrågan på deras insatser i framtiden. Det vore mycket olyckligt ur både kulturpolitisk och konstnärspolitisk synvinkel om denna mycket kvalificerade verksamhet skulle upphöra och ersättas med enbart ett responsivt bidragssystem inom Statens kulturråd.

Utredaren betonar vikten av att öka brukarinflytandet vid konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer. Det är naturligtvis vällovt. Det hade varit önskvärt att få belyst hur detta mål förhåller sig till andra viktiga önskemål om t ex kvalitet. Den diskussionen förs inte och det är en allvarlig brist i sammanhanget. Utredaren tycks mena att ämneskompetens som krävs för att bedöma kvalitet inom konstområdet, inte är lika viktigt som inom andra områden.

6.6

Skillnaderna mellan Statens konstråds konstpedagogiska verksamhet och de femton konstkonsulenternas är stor. Ramverk för konsulenterna i deras arbete som nätverksbyggare är mellan konstliv, utbildningsväsende och amatörorganisationer. En av de viktigaste insatserna i Statens konstråds konstpedagogiska verksamhet är att föra fram utvecklingen av bild- och formkonsten på en nationell nivå. Det är svårt att se hur denna uppgift skall kunna skötas av lokalt verkamma konstkonsulenter.

För kvalificerade bildkonstnärer är Konstrådet en viktig köpare och uppdragsgivare. Att ersätta dess inköp och uppdrag med fler stipendier från Konstnärsnämnden låter sig göras, men motverkar samtidigt den statliga konstnärspolitikens grundläggande målsättning att konstnärerna ska basera sin försörjning på ersättning för utfört arbete.

7.2

Kvalitetsmålet bör även fortsättningsvis vara överordnat. Att det skulle utesluta målet att skapa en rimlig regional fördelning av Konstrådets insatser är svårt att förstå. Det kan inte heller förmodas stå i motsättning till andra prioriterade mål som rör genus eller kulturell mångfald.

7.5

Om en myndighet anlitar extern expertis för skissuppdrag måste den naturligtvis ersätta denna på ett skäligt sätt. Konstnärer har, trots ofta hög utbildning och gedigen yrkesmässig erfarenhet, en svår ekonomisk situation. Konstnärsnämnden avvisar därför förslaget att Konstrådet som statlig myndighet skulle utnyttja konstnärernas svaga ställning genom att sänka ersättningsnivåerna vid skissuppdrag

Konstnärsnämnden anser att statskontorets rapport inte kan läggas till grund, varken helt eller delvis, för beslut om Statens Konstråds framtid.

Beslut i detta ärende har fattats av Konstnärsnämndens styrelseordförande Carl Tham den 30 juni 2005. Föredragande tjänsteman har varit Bildkonstnärsfondens handläggare Lars Olof Gustafson. Bildkonstnärsfondens ordförande Sune Nordgren, ledamot i Konstnärsnämnden styrelse Maria Sundström och kanslichef Ann Larsson har hörts i frågan.

Ann Larsson
Kanslichef

För kännedom:
Statens Konstråd
Statskontoret